

Резюме

Гоголіна Г. В. Місце електронного договору купівлі-продажу в системі договорів торгівлі.

У статті розглянуто основні договори торгівлі, що є найбільш поширеними у мережі Інтернет, висвітлені ідентифікуючі їх ознаки та проаналізована їх наявність чи відсутність у електронному договорі купівлі-продажу, зокрема такому, що укладається на Інтернет-аукціоні. Придільена увага специфічним особливостям та ознакам електронного договору купівлі-продажу з метою перевірки на виокремлення їх в окремий тип.

Ключові слова: електронний договір, купівля-продаж, Інтернет-аукціон, договірні звичаї, електронна комерція, переможець Інтернет-аукціону.

Резюме

Гоголіна Г. В. Место электронного договора купли-продажи в системе торговых договоров.

В статье рассмотрены основные договора торговли, которые нашли широкое применение в сети Интернет, рассмотрены идентифицирующие их признаки и их присутствие в электронном договоре купли-продажи, а также таком, который заключается на Интернет-аукционе. Особое внимание уделено специфическим особенностям и признакам электронного договора с целью проверки возможности отнесения его к отдельному типу.

Ключевые слова: электронный договор, купля-продажа, Интернет-аукцион, признаки, обычаи договоров, электронная коммерция, победитель Интернет-аукциона.

Summary

Gogolina G. An electronic sales transactions, and theirs place in the trade agreements system.

The article describes the system of trade agreements and theirs features, which is appropriate to electronic transactions. The article also pays attention to the main contracts of trade, which have found wide application in the Internet is reviewed. It is considered of the possibility for determination of the features, which would identify such kind of transactions as the especial their type.

Key words: electronic transaction, sales treaty, sales agreement, Internet auction, feature, customs of business, the foundations, e-commerce, winners in Internet auction.

УДК 347.1

О. В. ГОРЕЦЬКИЙ

Олег Васильович Горецький, аспірант Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України

ПРИНЦИПИ ЗДІЙСНЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРИМИРЕННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Розкриття визначення сутності примирних процедур і примирення сторін, послідовності його проведення, а також вибір концептуальної моделі здійснення в цивільному судочинстві неможливе без звернення до базових засад, вихідних характеристик і теоретичних концептів даного правового явища. Слід передусім говорити про вивчення фундаментальних принципів примирних процедур як основоположної правової категорії, яка розширює традиційне розуміння цивільної процесуальної діяльності, прав і обов'язків її учасників.

Виправданим, на наш погляд, вбачається звернення до дослідження таких принципів із позиції сформованого інструментарію їх вивчення, наукових підходів і концепцій, що відображають сучасний етап розвитку суспільної і правової думки та законодавства. Слід зазначити, що поняття «принцип» досить широко використовується суспільними науками. І в цьому зв'язку цілком закономірною є відмінність запропонованих підходів, акцентування уваги дослідників на своєму специфічному предметі і об'єкті пізнання. Проте саме різноаспектна характеристика принципів і, відповідно, їх пізнання як явища об'єктивної дійсності сприяє виявленню таких ознак і якостей, які властиві даній категорії в будь-якій системі наукового знання і світогляду. Напевне, не випадково багато дослідників виділяють цілу низку ознак, що допомагають розкрити природу, призначення принципів, закономірності формування їх системи: етимологічні, гносеологічні, методологічні та ціннісні риси¹.

Як відомо, слово «принцип» походить з латинської мови. Зазвичай слово «*principium*» перекладається як початок, основа². Хоча цікаво зазначити, що окремі автори наполягають на запозиченні цього терміна з французької або навіть німецької мови, даючи час його появи у вітчизняній словесності XVIII століттям³. Однак хоч якими б різними були шляхи виникнення цього поняття, його етимологічні ознаки продовжують залишатися в полі зору сучасних учених, даючи їм вагомий підстави розглядати принципи як основу створення систем наукового знання: концепцій, теорій, вчень тощо.

Юридична наука не одне десятиліття продовжує дослідження проблематики принципів, намагаючись не тільки виявити спільність і відмінності їх ознак, порівняно з іншими суспільними науками, а й з'ясувати їх практичне значення, простежити за реалізацією в певних сферах суспільних відносин, регульованих правом.

У сучасних роботах ми можемо спостерігати високий ступінь наслідування у вивченні принципів права. А. М. Колодій одним із перших у межах загальної теорії права звернувся до категорії принципів і дав їм розширене тлумачення. Учений розглядав принципи як вихідні ідеї їх буття, що виражають найважливіші закономірності та основи даного типу держави і права, є явищами одного порядку з правом, становлять його головні риси, відрізняються універсальністю, вищою імперативністю, відповідають об'єктивній необхідності побудови і зміцнення суспільного ладу⁴.

Погляд на принципи права як основні ідеї, що відображають сутність, призначення, закономірності та тенденції розвитку права, весь процес правозастосування підтримували й інші автори⁵. Цікаво зазначити, що проблема розуміння принципів права продовжує належати до найважливіших напрямів у сучасному правознавстві, про що свідчить і вибір теми національної правової дискусії, яка відбулася зовсім недавно на сторінках провідного юридичного журналу країни «Право України» – принципи права: актуальні питання⁶.

Наведені висловлювання є досить показовими щодо оцінки наукової спадщини. У низці поглядів ще переважає нормативістське праворозуміння, що накладає значний відбиток на сприйняття багатьох правових конструкцій. Принципи права, напевне, є мірилом змін держави і права, світоглядної основи суспільства. У цьому сенсі відхід від нормативності у праві, розгляд правових явищ із позиції природного права і примату інтересів особистості, який усе частіше спостерігається в юридичній літературі, є знаковою подією. У будь-якому випадку галузеві науки очікують нових підходів до розуміння права в цілому і формування адекватного понятійно-категоріального апарату правової науки з метою застосування отриманого знання до регулювання специфічних суспільних відносин, які становлять предмет тієї чи іншої галузі права.

Особливо яскраво ці тенденції можна простежити на прикладі наукової спадщини, яка відобразила складні етапи розвитку науки цивільного процесу.

У певному сенсі центральною є проблема принципів і в роботах сучасних учених-процесуалістів⁷. Цивілістична процесуальна доктрина йде шляхом дослідження фундаментальних положень, що розкривають природу самого процесу, способи впливу на суспільні відносини, які виникають між судом і особами, що беруть участь у справі, а також визначають характер і послідовність здійснення цивільної процесуальної діяльності, повноваження її учасників тощо.

Таким чином, як базисну для нашого дослідження сформулюємо тезу про те, що поява у структурі цивільного процесу дій суду, пов'язаних із врегулюванням спору, обумовлює аналіз принципів примирних процедур із позиції доктрини і практики реалізації системи принципів цивільного судочинства, яка склалася. Це дає нам деякі підстави розглядати принципи примирних процедур як основні положення, що розкривають правову природу діяльності щодо врегулювання спору, визначають способи впливу на суспільні відносини, які виникають між судом і учасниками процесу в межах його проведення, послідовність здійснення, а також права і обов'язки її суб'єктів.

Основоположним принципом цивільного судочинства справедливо заведено вважати принцип диспозитивності. Беручи свої витоки ще в давньоруському судовому процесі, диспозитивність на багатьох етапах розвитку держави і права стала показником свободи вибору правових процедур. Відповідно до класичної цивільної правової доктрини розпорядження, що заснована на автономії волі сторін, диспозитивність являє собою забезпечену усією структурою судового процесу свободу осіб, які беруть участь у справі, розпоряджатися своїми матеріальними правами і процесуальними засобами захисту права, а також можливість активно впливати на здійснення судочинства з метою належного захисту судом прав заінтересованих осіб відповідно до закону, інтересів держави та учасників справи⁸.

Не менш значущим є розгляд диспозитивності і як рухомого начала цивільного судочинства, що допомагає розкрити її функціональне призначення. Відмінною (характерною) особливістю диспозитивності є можливість вибору правових процедур; воля заінтересованих осіб, від якої залежить виникнення і рух процесу; інтерес, який виступає головним фактором при виборі варіантів поведінки; розпорядчі правомочності сторін; обмеження волі, інтересу й поведінки в разі необхідності⁹.

Стаття 11 попереднього ЦПК України передбачала, що суд розглядає справи не інакше як за зверненням особи, поданого в порядку, встановленому цим кодексом, у межах заявлених ним вимог. Учасник справи розпоряджається своїми правами на предмет спору на власний розсуд. Конкретні правомочності сторін щодо розпорядження предметом спору регламентовані відповідно до стадій цивільного процесу. Новий ЦПК України не привніс будь-яких істотних новел у розуміння диспозитивності. Теорія розпорядження продовжує залишатися пріоритетною для вітчизняного законодавця.

Проявом принципу диспозитивності можна вважати можливість сторін звернутися до суду за проведенням процедури врегулювання спору. На це прямо вказується в ч. 1 ст. 202 нового ЦПК України. Врегулювання спору за участю судді проводиться за згодою сторін до початку розгляду справи по суті. З огляду на диспозитивні начала цивільного судочинства проведення врегулювання спору за участю судді здійснюється у формі спільних і (або) закритих засідань. Сторони мають право брати участь у таких засіданнях у режимі відеоконференції в порядку, визначеному цим Кодексом.

Безперечно, основою будь-якої примирної процедури є добровільність її проведення. Неможливість застосування примусу до участі у врегулюванні спору виступає однією з особливостей примирних процедур, її базовою характеристикою. Це означає, що звернення до суду за проведенням дій із врегулювання спору, участь у примирній процедурі, а також виконання прийнятого рішення носить добровільний характер і підпорядковано диспозитивним засадам правового регулювання. На думку вчених-процесуалістів, добровіль-

ність щодо сторін, які беруть участь у примирних процедурах, необхідно розглядати в таких аспектах. По-перше, процедуру примирення можна почати тільки за умови, якщо сторони дійшли взаємної домовленості. По-друге, продовження примирної процедури залежить також від волевиявлення сторін. Будь-хто з учасників у односторонньому порядку має право припинити процедуру примирення без будь-яких негативних для себе наслідків. По-третє, під час пошуку оптимальних рішень не здійснюється жодного зовнішнього тиску, за будь-якою зі сторін зберігається право прийняти або відхилити варіант врегулювання спору, який був обраний у процесі примирної процедури¹⁰.

Добровільність участі як фундаментальна ідея проведення примирних процедур отримала також і законодавчий розвиток у низці міжнародно-правових актів. Зокрема, в Рекомендаціях Комітету міністрів Ради Європи «Про сімейну медіацію» від 21 січня 1998 р. № (98) 1, у Типовому Законі ЮНСІТРАЛ про міжнародну комерційну погоджувальну процедуру, у Висновку Консультативної ради європейських суддів Ради Європи № 6 від 24 листопада 2004 р. «Про справедливий судовий розгляд у розумні терміни і роль судді в судових процесах із урахуванням альтернативних способів вирішення спорів», у Директиві Європейського Парламенту та Ради «Про деякі аспекти посередництва (медіації) в цивільних і комерційних справах» від 21 травня 2008 р., де особливо підкреслюються спроби сторін самостійно, на добровільній основі досягти згоди у вирішенні спору.

Таким чином, принцип диспозитивності знаходить свій вияв у можливості сторін звернутися за проведенням врегулювання спору за участю судді, добровільній участі у примирній процедурі і виконанні прийнятого за результатами примирення рішення.

Хоча значення доброї волі сторін у здійсненні примирних процедур не ставиться сьогодні під сумнів, проте пропонуються різні підходи, так чи інакше пов'язані з обмеженням дії принципу диспозитивності. В даному випадку, як правило, йдеться про так звані обов'язкові процедури врегулювання спору.

Наступним аспектом прояву принципу диспозитивності є добровільність участі у примирній процедурі та прийняття рішення на умовах, що задовольняють обидві сторони. Це означає, що сторони мають можливість виходу з процедури примирення в будь-який час. Причини такого виходу можуть бути різні. Пункт 1 ч. 1 ст. 205 ЦПК передбачає, що врегулювання спору за участю судді припиняється в разі подання стороною заяви про припинення врегулювання спору за участю судді. Крім того, самі сторони створюють умови для врегулювання спору. Роль судді зводиться до того, що він може запропонувати лише можливий шлях мирного врегулювання спору. Під час проведення врегулювання спору суддя не має права давати сторонам юридичні поради та рекомендації, оцінювати докази у справі (ч. 4, 6 ст. 204 ЦПК).

Принцип диспозитивності поширює свою дію і на стадію виконання рішення. Природа примирної процедури обумовлює прийняття такого рішення, яке відповідає інтересам обох сторін. Не змінює добровільного характеру виконання рішення і практика перевірки суддею угоди сторін на предмет її відповідності положенням закону і надання їй виконавчої сили, яка, наприклад, спостерігається в законодавстві окремих європейських країн.

Новий ЦПК України як результат проведення примирної процедури розглядає, зокрема, і укладення мирової угоди. Пункт 4 ч. 1 ст. 205 закріплює положення про те, що врегулювання спору за участю судді припиняється в разі укладення сторонами мирової угоди або звернення до суду із заявою щодо її затвердження.

У ст. 209 вказується, що виконання мирової угоди здійснюється особами, які уклали її, в порядку та строки, передбачені цією угодою. Ухвала про затвердження мирової угоди є виконавчим документом і повинна відповідати вимогам, що висуваються до виконавчих документів, які встановлені Законом України «Про виконавче провадження».

Одним із основоположних принципів цивільного процесу є гласність і відкритість судового розгляду. Значення публічності й транспарентності для здійснення правосуддя складно переоцінити, вони вже давно втілюють право суспільства контролювати судову систему, рішення, прийняті суддями, формування адекватної суспільним потребам і очікуванням практики правозастосування. Показово, що міжнародно-правові акти розглядають гласність як невід'ємну ознаку ведення судочинства (ст. 10, 11, 19, 29 Загальної декларації прав людини, ст. ст. 14, 19 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права).

Більше того, ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод називає гласність однією зі складових справедливого судового розгляду. Судове рішення проголошується публічно, але преса і публіка можуть бути не допущені в судові засідання протягом усього процесу або його частини в інтересах моралі, громадського порядку або національної безпеки в демократичному суспільстві, а також коли того вимагають інтереси неповнолітніх або захист приватного життя сторін, або – настільки, наскільки це, на думку суду, суворо необхідно, – коли за особливих обставин публічність розгляду може зашкодити інтересам правосуддя.

Звернення до національного законодавства свідчить, що ЦПК України в новій редакції, фактично, наслідуючи попередників, закріплює загальну гласність і встановлює, що розгляд справ у судах відбувається усно й відкрито, крім випадків, передбачених цим Кодексом. Кожна особа має право бути присутньою у відкритому судовому засіданні.

Очевидно, що розуміючи гласність у широкому сенсі, законодавець допускає певні її обмеження. З огляду на це становить інтерес проблема реалізації концепту конфіденційності під час проведення примирних процедур.

Важливість забезпечення конфіденційності отриманої інформації під час здійснення примирення сторін не є чимось абсолютно новим. У багатьох країнах довіра до примирних процедур обумовлюється саме

можливістю збереження отриманої інформації в таємниці. Як зазначає О. О. Кармаза, забезпечення безпеки правових відносин та інформації, яка використовується у процесі медіації – основа примирних процедур¹¹. У правовій доктрині, як відомо, прийнято виділяти декілька зрізів вивчення конфіденційності. По-перше, йдеться про конфіденційність самої процедури, яка означає, що на засіданнях присутні тільки сторони спору і посередник. Під час проведення примирної процедури не ведуться жодні записи. По-друге, про конфіденційність інформації, одержаної сторонами і посередником у процесі врегулювання спору. Ця інформація на законодавчому рівні захищається привілеєм від розголошення¹².

Таким чином, положення про конфіденційність примирної процедури, як правило, означає, що інформація, отримана в результаті її проведення, не підлягає розголошенню. Частина 7 ст. 204 нового ЦПК України передбачає, що інформація, отримана будь-якою зі сторін, а також суддею під час здійснення врегулювання спору, є конфіденційною. Під час проведення врегулювання спору за участю судді протокол засідання не ведеться і не здійснюється фіксування технічними засобами.

Отже, з позиції закону вся інформація, яка стала відомою у зв'язку із проведенням примирної процедури, має характер конфіденційної. Вимога дотримуватися конфіденційності отриманої інформації поширюється на сторони і суд. Крім того, обов'язок збереження конфіденційності інформації покладено і на перекладача. Частина 8 ст. 204 нового ЦПК України прямо вказує на те, що перекладач попереджується про конфіденційний характер інформації, отриманої під час врегулювання спору за участю судді.

Найчастіше забезпеченню конфіденційності інформації, отриманої під час проведення примирних процедур, сприяють правила щодо імунітету свідків, неприпустимості використання такої інформації як доказу, а також неможливості участі судді, який проводив врегулювання спору, у подальшому розгляді цивільної справи.

Наступним принципом цивільного процесу, який також певним чином впливає на зміст правових норм і напрями розвитку судових процедур, є принцип процесуального рівноправ'я сторін. У даному принципі відобразився безперервний процес пошуку форм і методів здійснення судової діяльності. Сьогодні доктрина рівних процесуальних можливостей «equality of arms» виступає визначальною характеристикою цивільного процесу, яка уособлює реалізацію фундаментальних концептів доступності правосуддя і гарантованості прав особи. Витоки такого розуміння знаходимо у природі правосуддя в цивільних справах, необхідності забезпечення справедливості судового розгляду, яка може мати місце лише тоді, коли кожній зі сторін буде надано розумну можливість представити свою позицію за відсутності в будь-якій зі сторін явної переваги¹³.

Проявом принципу процесуального рівноправ'я сторін можна вважати закріплення такого статусу сторін, який передбачає рівне становище і рівні можливості участі у примирній процедурі, зокрема, під час обґрунтування свого бачення шляхів вирішення правового конфлікту, визначення можливих умов мирової угоди чи інших результатів примирення сторін.

У доктринальній правовій літературі підкреслюється важливість збереження особливих цивільних процесуальних відносин між сторонами, основу яких становить сумлінне використання процесуальних прав і виконання процесуальних обов'язків¹⁴. Варто зазначити, що законодавство низки європейських країн прямо закріплює заборону зловживання процесуальними правами і обов'язок сторін співпрацювати у процесі розгляду й вирішення цивільної справи. Вітчизняне цивільне процесуальне законодавство в цілому сприймає тенденції, що розглядаються, і в п. 3 ч. 1 ст. 205 нового ЦПК України наділяє суддю повноваженнями щодо припинення врегулювання спору в разі його затягування будь-якою зі сторін.

Таким чином, розглянуті нами принципи цивільного судочинства знаходять свій прояв і виявляють специфіку під час здійсненні примирних процедур. Загальним для всієї процедури врегулювання спору є її проведення у відповідність до положень закону. Ця теза стосується однаково чином суду та сторін і не залежить від обраної моделі примирення.

¹¹ Митина М. Г. Принципы арбитражного судостройства: дисс. ... канд. юрид. наук / М. Г. Митина. – Екатеринбург, 2000. – С. 10.

¹² Большой словарь иностранных слов / сост. А. Ю. Москвин. – М.: ЗАО Центрполиграф, 2005. – С. 538.

¹³ Климова А. Н. Принципы гражданского права: дисс. ... канд. юрид. наук / А. Н. Климова. – М., 2005. – С. 15.

¹⁴ Колодій А. М. Конституція і розвиток принципів права України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук / А. М. Колодій. – К., 1999. – С. 19.

¹⁵ Байтин М. И. Сущность права (Современное нормативное правопонимание на грани двух веков) / М. И. Байтин. 2-е изд., доп. – М.: ООО ИД «Право и государство», 2005. – С. 148.

¹⁶ Приміром, див. цикл статей, присвячений принципам права в загальнотеоретичному і конституційному вимірах: Горобець К. Принципи права й авторитетність: міркування щодо нормативності / К. Горобець // Право України. – 2017. – № 7. – С. 9–20; Бочаров Д. Правова позиція як форма конкретизації принципів права («візуальна» інтерпретація) / Д. Бочаров // Право України. – 2017. – № 7. – С. 20–30; Савчин М. Конституційні принципи та їх інтерпретація / М. Савчин // Право України. – 2017. – № 7. – С. 30–39; Погребняк С. Принцип пропорційності як загальний принцип права / С. Погребняк // Право України. – 2017. – № 7. – С. 39–47; Васильченко О. Сучасний зміст конституційного принципу рівності прав і свобод людини та громадянина / О. Васильченко // Право України. – 2017. – № 7. – С. 47–56; Уварова О. Принцип недискримінації за ознакою статі в судовій практиці України / О. Уварова // Право України. – 2017. – № 7. – С. 56–67 та ін.

¹⁷ Мамницький В. Ю. Принцип состязательности в гражданском судопроизводстве: дисс. ... канд. юрид. наук / В. Ю. Мамницький. – Х., 1995. – 177 с.; Немировська О. В. Принцип змагальності сторін та його реалізація в судовій практиці: дис. ... канд. юрид. наук / О. В. Немировська. – К., 1999. – 189 с.; Омельченко М. П. Принцип об'єктивної істини цивільного проце-

суального права України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / М. П. Омельченко. – К., 1996. – 23 с.; Андрушко А. В. Принцип диспозитивності цивільного процесуального права України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / А. В. Андрушко. – К., 2002. – 17 с.; Рожнов О. В. Принцип оперативності в цивільному процесуальному праві: автореф. ... канд. юрид. наук / О. Рожнов. – Х., 2000. – 20 с.; Шутенко О. В. Проблеми диспозитивності в цивільному судочинстві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / О. В. Шутенко. – Х., 2003. – 19 с.; Ясинок М. М. Принципи усності, безпосередності та безперервності у цивільному судочинстві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / М. М. Ясинок. – Х., 2004. – 20 с.; Волосенко С. О. Принципи змагальності та об'єктивної істини у цивільному процесі України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / С. О. Волосенко. – К., 2004. – 19 с.; Тимченко Г. П. Принципи цивільного та адміністративного судочинства в Україні: проблеми теорії і практики: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук / Г. П. Тимченко. – К., 2012. – 40 с.

⁸ Семенов В. М. Конституционные принципы гражданского судопроизводства / В. М. Семенов. – М.: Юрид. лит., 1982. – С. 118.

⁹ Тимченко Г. П. Вказана праця. – С. 16.

¹⁰ Шумова К. А. Принципы медиации: дисс. ... канд. юрид. наук / К. А. Шумова. – Саратов, 2015. – С. 82; Кармаза О. О. Институт медиации: основные концепции развития / О. О. Кармаза // Підприємництво, господарство і право. – 2017. – № 2. – С. 25.

¹¹ Кармаза О. О. Вказана праця. – С. 26.

¹² Носырева Е. И. Конфиденциальность внесудебного урегулирования споров по законодательству США / Е. И. Носырева // Российская юстиция. – 2000. – № 12. – С. 46.

¹³ Тимченко Г. П. Вказана праця. – С. 16–17.

¹⁴ Аболонин В. О. Злоупотребление правом на иск в гражданском процессе Германии / В. О. Аболонин. – М.: Волтерс Клувер, 2009. – С. 26.

Резюме

Горецький О. В. Принципи здійснення процедури примирення в цивільному судочинстві.

У статті аналізуються фундаментальні принципи примирних процедур як правова категорія, що розширює традиційне розуміння цивільної процесуальної діяльності, прав і обов'язків її учасників. Дослідник підкреслює, що тенденції суттєвої модернізації процесуального законодавства визначають розвиток вітчизняної правової системи. Уперше пропонуються загальні підходи до регламентації різних видів судочинства, що знову актуалізує проблему формування загальних засад здійснення правосуддя.

Обґрунтовується, що поява у структурі цивільного процесу дій суду, пов'язаних із врегулюванням спору, обумовлює аналіз принципів примирних процедур із позиції доктрини і практики реалізації системи принципів цивільного судочинства, яка склалася. Принципи примирних процедур розглядаються як основні положення, що розкривають правову природу діяльності щодо врегулювання спору, визначають способи впливу на суспільні відносини, що виникають між судом і учасниками процесу в межах його проведення, послідовність здійснення, а також права і обов'язки її суб'єктів.

Ключові слова: принципи цивільного процесу, примирна процедура, диспозитивність, конфіденційність, медіація, урегулювання спору.

Резюме

Горецкий О. В. Принципы осуществления процедуры примирения в гражданском судопроизводстве.

В статье анализируются фундаментальные принципы примирительных процедур как правовой категории, расширяющей традиционное понимание гражданской процессуальной деятельности, прав и обязанностей его участников. Исследователь отмечает, что тенденции существенной модернизации процессуального законодательства определяют развитие отечественной правовой системы. Впервые предлагаются общие подходы к регламентации различных видов судопроизводства, что вновь актуализирует проблему формирования общих начал осуществления правосудия.

Обосновывается, что появление в структуре гражданского процесса действий суда, связанных с урегулированием спора, обуславливает анализ принципов примирительных процедур с позиции сложившейся доктрины и практики реализации системы принципов гражданского судопроизводства. Принципы примирительных процедур рассматриваются как основные положения, раскрывающие правовую природу деятельности по урегулированию спора, определяющие способы воздействия на общественные отношения, возникающие между судом и участниками процесса в рамках ее проведения, последовательность осуществления, а также права и обязанности ее субъектов.

Ключевые слова: принципы гражданского процесса, примирительная процедура, диспозитивность, конфиденциальность, медиация, урегулирование спора.

Summary

Goretsky O. Principles of the implementation of the conciliation procedure in civil litigations.

In this article the researcher analyzes the fundamental principles of conciliation procedures as a legal category which extends the traditional understanding of civil procedural action, the rights and duties of trial participants. The Researcher notes that the tendencies of the significant modernization of the procedural legislation determine the development of the national legal system. It is for the first time that the general approaches to the regulation of various types of judicial proceedings are proposed and this again actualizes the problem of the developing of common principles for the delivery of justice.

The author of this article justifies that the appearance of court actions related to the settlement of the dispute in the structure of the civil process causes the need for analysis of the principles of conciliation procedures from the standpoint of the established doctrine and practice of implementation the system of principles of civil procedure. The principles of conciliation procedures are scrutinized as the main provisions that reveal the legal nature of the dispute settlement activity. These principles determine the methods of influence on the social relations between the court and the participants of the proceeding, within the framework of such conciliation procedures, the sequence of their implementation, as well as the rights and duties of their participants.

Key words: principles of civil proceedings, conciliation procedure, disposability, permissive rule, confidentiality, mediation, dispute settlement.